

Черкаський державний
технологічний університет
Національний технічний університет
"Харківський політехнічний інститут"
Військова Академія Збройних Сил
Азербайджанської республіки
Університет технології і гуманітарних наук
(м. Бельсько-Бяла, Польща)
ДП «Південний державний проектно-конструкторський
та науково-дослідний інститут авіаційної промисловості»

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ ВОСЬМОЇ МІЖНАРОДНОЇ

НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

26 – 27 листопада 2020 року

Том 3: секція 5 – 7

Черкаси – Харків – Баку – Бельсько-Бяла – 2020

ОБРОБКА ПРИРОДНОЇ МОВИ НА ОСНОВІ ТОРЦЕВОГО ДОБУТКУ МАТРИЦЬ

Слюсар В. І.

Центральний науково-дослідний інститут озброєння та військової техніки
Збройних Сил України, Київ, Україна

Одним з напрямів застосування штучного інтелекту є обробка природної мови (Natural Language Processing, NLP) [1], зокрема аналіз текстів. Ця сфера отримала подальший розвиток завдяки застосуванню запропонованого автором у 1996 р. торцевого добутку матриць [2].

Метою доповіді є розгляд особливостей використання торцевого добутку для визначення кількості різних словосполучень в аналізованому фрагменті тексту.

В основі запропонованого підходу лежить використання матриці інцидентності G , рядки якої відповідають конкретному реченню, а стовпці - окремо взятому слову з тексту [1]. Для аналізу парних словосполучень пропонується застосувати модифікацію матриці інцидентності, сформовану як торцевий добуток двох вихідних матриць G . При цьому елементи рядків отриманої матриці свідчать, скільки раз та чи інша пара слів зустрічається в конкретному реченні. Квадратична форма, яка утворена з модифікованої на основі торцевого добутку матриці інцидентності, надає інформацію про розподіл не тільки пар слів, а й їх трійок та квартетних словосполучень.

Подальше розширення функціональних можливостей обробки тексту в даному контексті завдань пропонується отримати завдяки переходу до потрійного торцевого добутку матриць інцидентності G та його квадратичної форми. Це дозволяє охопити в одному словосполученні максимальну комбінацію з 6 слів або відстежити присутність у тексті двох різних трійок слів (триграм) чи трьох пар слів (біграм).

В якості узагальнення слід зробити висновок, що максимальна кількість слів N , яка доступна для аналізу за допомогою квадратичних форм від торцевих добутків матриць G , дорівнює подвоєній кількості співмножників S в торцевому добутку первинних матриць інцидентності ($N=2S$). При цьому торцевий добуток дозволяє зменшити обсяг обчислень.

Список літератури

3. Bryan Bischof. Higher order co-occurrence tensors for hypergraphs via face-splitting. Published 15 February, 2020, Mathematics, Computer Science, - <https://arxiv.org/abs/2002.06285> ArXiv

4. Слюсар В.И. Торцевые произведения матриц в радиолокационных приложениях// Известия высших учебных заведений. Радиоэлектроника.- 1998. - Том 41, № 3.- С. 71 - 75.

Колос В. Ю.	33	Морщ Є. В.	24	Слюсар В. І.	45
Комісаренко О. С. ..	25	Мошенський А. О. .	27	Слюсарь І. І.	44
Конов Д. В.	29	Мягков В.	65		43
Коноваленко В. Д. ..	85	Науменко С. Р.	89	Соколов М. Ю.	40
Кононов В. Б.	74	Немна О. В.	90	Соловійов І. І.	53
	75	Нестеренко С. В.	55	Спринюк М. Р.	95
Кононов О. А.	76	Ніколенко С. О.	61	Стрілець В. М.	53
Корабельникова Н. М.	74	Олійник О. Л.	57		60
Корнійчук А. С.	18	Ольховський В. С. .	47	Струков В. М.	7
Корнійчук О. С.	17	Ольшевський І. П. .	76	Тимошик О. А.	23
Коротченко Л. А.	46	Онуфрієвич В. Я. ...	91	Тичков В. В.	87
Костіков М. П.	27	Павленко О. С.	30	Ткаченко А. О.	101
Котко О. В.	86	Павлик Г. В.	72	Ткаченко В. Ф.	102
Кравченко В. А.	87	Партика С. О.	35	Трембовецька Р. В.	90
Кривоус Г. В.	37	Пашолок М. О.	92	Третяков О. В.	56
Крікун А. О.	32	Пашенко Є. В.	93	Туз В. В.	89
Кузнєцов О. Л.	78	Пересічанський В. М.	7		94
Кулішенко О. В.	88	Печенін Я. О.	3	Федін С. С.	26
Купчин О. В.	102	Радзівілов Г. Д.	46	Федюк І. Б.	64
Курська Т. М.	57	Рак К. Д.	63	Фесенко А. М.	34
Курчанов В. М.	43	Рафальський Ю. І. .	75	Фещенко М. Р.	103
Куценко О. Г.	20	Рева О. А.	14	Філімонов С. О.	106
Кучук Г. А.	12	Ревуцька Л. О.	21	Філімонова Н. В.	106
Лагодіна Л. П.	16	Рідкокаша А. А.	38	Франко Н. С.	80
	23		39	Харитонова Л. В. ...	20
Ланських Є. В.	40	Рог В. Є.	6	Хлівний В. В.	104
Левушевський С. А. .	13	Родіонов С. В.	5	Хо Чі Лик	5
Лісіна О. Ю.	63	Романенко М. М. ...	107	Хоменко Д. О.	40
Лобойченко В. М. ..	60	Рудоман Н. В.	16	Худецький М. А.	19
Лук'яненко Є. С.	79		23	Цибульський І. С. .	22
Лук'янчиков А. А. ..	76	Рябов А. С.	94	Черницька І. О.	15
Лукашук О. В.	78	Савченко М. Ф.	65	Чернуха А. М.	64
Ляшенко С. О.	34	Сакович Л. М.	77	Чуенко В. В.	37
Малишев М. О.	35	Семенов А. В.	48	Чумаченко С. М.	24
Мельник О. Г.	70	Серіков Я. О.	67	Шамаєв Ю. П.	73
Мельник Р. П.	70		68	Шевченко О. С.	60
Миронюк Т. В.	36	Сисоєнко А. А.	41	Шостак А. В.	13
	42	Сисоєнко С. В.	41	Юшина А. М.	12
Мірошніченко С. В.	58	Слободенюк В. І. ...	42	Якубенко Ю. С.	105
Можаєв О. О.	6	Слюсар В. І.	43	Яценко С. С.	106

ЗМІСТ

Том 1: секції 1 – 3

Том 2: секція 4

Том 3: секції 5 – 7

Секція 5	Методи швидкої та достовірної обробки даних в комп'ютерних системах та мережах.....	3
Секція 6	Цивільна безпека (інформаційна підтримка).....	47
Секція 7	Сучасні інформаційно-вимірювальні системи.....	71
Учасники конференції (секції 5 – 7)		108
Організації, які прийняли участь у конференції		110

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Тези доповідей
восьмої міжнародної науково-технічної конференції
26 – 27 листопада 2020 року
Том 3: секції 5 – 7

Відповідальний за випуск *В. М. Рудницький*
Технічний редактор *І. А. Лебедева*
Комп'ютерне складання та верстання *Н. Г. Кучук*

Підписано до друку 23.11.2020 Формат 60 × 84/16
Ум.-вид. арк. 7,0. Тираж 200 пр. Зам. 1124-20
Адреса оргкомітету: бульвар Шевченка 460, м. Черкаси, 18006, Україна
Черкаський державний технологічний університет

Віддруковано з готових оригінал-макетів у друкарні ФОП Петров В. В.
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 24800000000106167 від 08.01.2009.

61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 778-60-34
e-mail: bookfabrik@mail.ua